

"קבוצות הדרכה ותמיכה לגננות טרום חובה"- שפ"ח אור עקיבא.

פרויקט ממשיך, שפ"ח אור עקיבא, תשס"ט

רקע ומטרות :

קיימת תפיסה התפתחותית האומרת כי זיהוי מוקדם של ילדים בעלי צרכים מיוחדים מאפשר מתן טיפול ומענה מהירים, מסייע בצמצום הפערים ובהפחתת ההשלכות רגשיות הנלוות על דימוי העצמי והביטחון העצמי של הילד. בנוסף לכך בשל העובדה שעבודת הגננת מתאפיינת בבדידות, עולה צורך בשיתוף, הפריה הדדית ותמיכה מצד קבוצת השווים וכן צורך בהדרכה, הרחבת הידע בנוגע לקשיים התפתחותיים, איתור של ילדים בעלי קשיים והפנייתם לאבחונים וטיפולים מתאימים, ומתן דרכי התמודדות וסיוע לילדים אלו במסגרת הגן.

תאור מהלך הפרויקט :

במהלך השנה התקיימו 2 קבוצות של גננות; האחת מנתה 6 גננות והשנייה 5 גננות. הקבוצות האלו היו קבוצות שהתחילו בפרויקט של שנה שעברה והמשיכו בפעילותן גם השנה. הגננות נפגשו אחת לשלושה שבועות במפגשים בני 4 שעות כל אחד.

במפגשים עלו התכנים הבאים :

- א. תיאום ציפיות מחודש - הצגה חוזרת ותמציתית של התוכנית וכיצד היא תתנהל השנה.
- ב. התייחסות לתחילת השנה בגן תוך שימוש בקלפים טיפוליים כגירוי פותח לדיון לגבי יצירת קשר ראשוני עם הילדים.
- ג. קשיי הסתגלות של הילדים והתערבויות לשיפור המצב.
- ד. עיסוק בתחום התחושתני-מוטורי; נערכה סקירה תיאורטית לגבי התפתחות מוטורית ותחושתית אצל ילדים והשלכותיה על תפקוד הילדים תוך שימת דגש על מוקדי קושי אפשריים וכיצד ניתן לזהותם.
- ה. התייחסות לחלק התחושתני מוטורי מתוך תצפית "מבטים" - הגננות התבקשו לחשוב על ילד מהגן שיש לו קשיים בתחום הנ"ל ולמלא לגביו את התצפית.
- ו. לאחר מכן - ניתוחי מקרים ודיונים משותפים הן לגבי האיתור, הן לגבי קשים שהועלו וכיווני מחשבה אפשריים לגבי התערבויות שונות שניתן לעשות בגן בכדי לשפר את תפקודם של הילדים בתחום זה.
- ז. עיסוק בתחום הרגשי חברתי; נעשה חיבור עם המפגשים שנערכו בשנה שעברה שבהם עברו על אפיונים שונים של ילדים, התנהגויות שונות וטיפוסים שונים וכיצד כל אחת

- מתחברת או מתקשה בהתמודדות עם ילדים בעלי אפיונים מסוימים (בשל אופייה הספציפי, זיכרונות ילדות שלה וכד'). בהמשך - הגננות התבקשו למלא את החלק החברתי - רגשי בתצפית "מבטים".
- ח. ניתוחי מקרים של כל אחת מהגננות תוך דיון משותף במליאה. במסגרת ניתוחי מקרים אלו הועלו קשיים שונים שנוגעים בהתמודדות עם בעיות התנהגות שונות של ילדים בגן וכן בהתמודדות מול ההורים במקרים אלו.
- ט. עיסוק בחג הפורים (שזה עתה חלף) מתוך הקשר רגשי - חברתי. הגננות נתבקשו להיזכר ביום החג בו התחפשו הילדים ולהיזכר בילדים שהתנהגותם הייתה שונה מהרגיל. הייתה התייחסות לבחירת התחפושות - (במידה ונעשתה ע"י הילד) - ומה היא מבטאת, על הקשר עם ההורים - סביב בחירת התחפושות, והאינטראקציה בינם לבין ילדים בבוקר החג.
- הגננות התחלקו ל-2 קבוצות קטנות ודנו ביחד במקרים שהוצגו - מה ניתן ללמוד על הילד מתוך המידע הנ"ל ואח"כ הציגו זאת בפורום המשותף. בהמשך נערך דיון על המשמעויות הרגשיות של החג בכלל והרחבת ההבנה על הילד שנבחר לדיון בפרט.
- י. נערך דיון על נושא הקשר עם ההורים - בעיקר סביב המפגש עם קשיים בתפקודו של הילד במסגרת הגן. חודד נושא האמפטיה כלפי ההורים והכרה במקום הרגשי המורכב שלהם ושל הגננת, וניתנו כלים לניהול תקשורת אמפטיית עם ההורים.
- יא. נערכו דיונים על הכנה לקראת סיום השנה והושם דגש מיוחד על נושא הפרידה - הן מהמקום האישי של הגננת והן בהקשר של הילדים בגן.
- יב. סיכום של הקבוצה, ונתינת משוב.

הערכה ובקרה :

בסיום הפרויקט הועבר שאלון משוב לגננות שהתייחס לנקודות הבאות :

- א. האם חשה שהעשירה את הידע המקצועי שלה במהלך הסדנא.
- ב. האם חשה שיפור ביכולת האיתור של הילדים.
- ג. האם קיבלה כלים להפניית הילדים בהתאם לצרכים המיוחדים שלהם לאבחונים וטיפולים.
- ד. האם הצליחה להשיג יותר שיתוף פעולה מצד ההורים.
- ה. האם הרגישה שקבלה מענה להתלבטויות ולקשיים שחוותה.
- ו. עד כמה חשה שביעות רצון מהאווירה בקבוצה ושהתהליך תרם להפגת תחושת הבדידות.

סיכום והמלצות :

הפרויקט שהיה פרויקט ממשיך היה מוצלח לאור המטרות שהוגדרו : ניתן מענה לתחושת הבדידות והגננות חשו שהקבוצה מהווה עבורן מקור לתמיכה, סיוע וייעוץ.

הגננות רכשו כלים לעריכת תצפיות, לאיתור ילדים בעלי קשיים ולעבודה פרטנית עם הילדים הזקוקים לכך. בנוסף הן רכשו ידע על קשיים התפתחותיים. כמו כן, יכולת האיתור שלהן באופן כללי השתפרה, והן חשו שהן הרחיבו את הידע המקצועי שלהן וקבלו בטחון ביכולות שלהן להתמודד עם קשיים.

ערכו המוסף של הפרויקט לעבודת השפ"ח :

הפרויקט אפשר מגע עם אוכלוסייה שאינה מקבלת שרות באופן שוטף ע"י השרות הפסיכולוגי - אוכלוסיית גננות טרום החובה באופן ישיר והילדים בגנים אלו - באופן עקיף. הפרויקט אפשר לגננות אלו לשפר את מיומנויות האיתור של ילדים בעלי קשיים מיוחדים, לשפר את מיומנויות העבודה שלהן מול ילדים עם צרכים מיוחדים ולהיות בקבוצה תומכת, המאפשרת תיאורי מקרים תוך למידה תיאורטית וחוייתית והפריה הדדית והעלאת המודעות למקומות הרגשיים שבהם נמצאת כל אחת ואחת כחלק מהתהליך.